

[Orla Møller.]

det foreliggende lovforslag er ingen undtagelse fra reglen. Tydeligere end mange foredrag viser det, at en tidsepoke er ved at ebbe ud og en ny ved at begynde. Privatinitiativ og foretagsomhed må sammen med samfundsmagten finde en ny arbejdsform, en sådan ny form fandtes med loven af 4. juni 1964 for erhvervsskolerne, hvor man ordnede de økonomiske og organisatoriske forhold.

Nu er det meningen at overføre de samme principper på den højere uddannelse inden for handelens verden. Det, der engang blev påbegyndt af handelsstandsforeningerne, har vist sig at være af så livsvigtig betydning for samfundet, at det økonomiske ansvar må overtages af statsmagten. Traditioner og fremtidens krav knyttes med dette lovforslag sammen. Man søger et vidtgående hensyn taget til de interesser, som på afgørende måde har været med til at give handelens personer forudsætninger for at øve deres håndværk. Samtidig søger man at sikre, at samfundet får garanti for, at de anvendte midler kun kan bruges til højnelse af undervisningen i handelshøjskolen.

Lovforslaget opererer med 2 skoleformer, og det er noget nyt. Handelshøjskolen i København og Handelshøjskolen i Århus ophøjes så at sige med dette forslag til at være højere læreanstalter. De øvrige skoler for højere handelsundervisning i Ålborg, Odense, Kolding, Svendborg og Sønderborg vil i fremtiden få navn af handelshøjskoleafdelinger. Denne opdeling rummer noget principielt afgørende. De 2 handelshøjskoler, som nu bliver højere læreanstalter, har virket henholdsvis siden 1917 for Københavns vedkommende og 1939 for Århus' vedkommende. De er gennem årene blevet udbygget med undervisningsområder, og der er gjort en indsats på det forskningsmæssige område af en sådan art og i et sådant omfang, at det føles ganske naturligt nu at lægge disse skoler på linje med de øvrige højere læreanstalter. I det daglige virker de og har gennem flere år virket på linje med dem.

Det udvalg, der blev nedsat af undervisningsministeriet den 28. februar 1962, har været enig om at anbefale, at de eksisterende handelshøjskoleafdelinger bliver oprettholdt. Man har samtidig holdt muligheden

åben for, at nye kan oprettes. Den højtærede undervisningsminister har ganske vist hertil i sin skriftlige fremsættelse bemærket, at der for tiden af flere grunde må vises stor tilbageholdenhed i så henseende. For at sikre de eksisterende handelshøjskoleafdelinger den bedst mulige standard i undervisningen har man stillet krav om, at den enkelte handelshøjskoleafdeling skal være i nær kontakt med en af de anerkendte handelshøjskoler. Så meget om skoleformen, idet jeg ikke skal fordybe mig i fagområderne, men blot nøjes med at sige, at der oven på den hidtil givne undervisning nu bliver mulighed for at erhverve sig en doktorgrad.

Derefter vil jeg gerne vende mig til de økonomiske forhold. Handelshøjskolerne kunne i årene 1951-61 få 48 pct. af deres tilskudsberettigede udgifter refunderet af staten, herudover fik de yderligere en rådighedssum, og eleverne betalte en studieafgift. Med skoleåret 1961-62 blev situationen imidlertid ændret, idet elevafgifter ikke mere måtte opkræves. I stedet begyndte staten at yde tilskud af tilsvarende størrelse, som svarede til disse elevafgifter. Der er imidlertid ikke igennem de sidste år sket nogen regulering af de beløb, hvorefter denne refusion fandt sted, så der opstod hvert år et underskud. Der er skaffet udvej for at dække dette såkaldte akkumulerede underskud ved en bevilling på finansloven. Det har drejet sig om beløb fra 5,9 mill. kr. i 1961-62 til 7,8 mill. kr. i 1963-64.

Såfremt det nu fremsatte lovforslag gennemføres, kommer det til at betyde, at staten i lighed med, hvad der er tilfældet for andre højere læreanstalter, dækker udgifterne ved undervisningen, yder lån med 75 pct. til anskaffelse af undervisningsmateriel, stiller udstyr til rådighed og i øvrigt med lån medvirker til både udbygning og opførelse af bygninger. En projekteret 2. etape af udbygningen af Handelshøjskolen i Århus vil således medføre en ekstraudgift for staten på 500.000 kr. For året 1965-66 vil udgifterne til denne form for undervisning dreje sig om 13 mill. kr., og hvis staten overtager 100 pct.s dækning af det akkumulerede underskud i skolerne for årene 1961-64, vil dette andrage 3,5 mill. kr.

En forudsætning for statens overtagelse af de økonomiske forpligtelser er, at de pågældende handelshøjskoler og handelshøj-